

Ordförandes anmaningsrätt

Riksskattenämndens yttrande över anmälan

I skrivelse den 3 augusti 1951 har Justitieombudsmannen anhållit om riksskattenämndens yttrande i anledning av innehållet i härmed återgående handlingar rörande anmälan av köpmannen Helge Olsson i Göteborg mot landskontoristen Evert Litmark i egenskap av ordförande i 1950 års taxeringsnämnd för Öckerö södra distrikt.

Riksskattenämnden får i ärendet anföra följande.

Enligt 78 § första stycket d) taxeringsförordningen åligger det ordförande i taxeringsnämnd bland annat att söka inhämta upplysningar till ledning för en noggrann och tillförlitlig taxering. Närmare föreskrifter om tillvägagångssättet härvidlag äro — fränsett bestämmelserna i taxeringsförordningen om anmaning och bokföringsgranskning — icke meddelade. Det torde icke heller vara möjligt att i detalj reglera denna ordförandenas verksamhet, vilken måste anpassas efter syftet med verksamheten och föreliggande möjligheter att erhålla för taxeringsärendenas behandling erforderliga upplysningar. I verksamheten ingå åtgärder såväl för införskaffande av sådant för taxeringsarbetet erforderligt material, vilket icke självmant avlämnats av de skattskyldiga eller andra uppgiftsskyldiga, som för kontroll av att inkommet material riktigt återgiver de förhållanden, som äro av betydelse för bedömandet av föreliggande taxeringsfrågor.

Vid utövningen av den kontrollverksamhet, som sålunda åligger ordförande i taxeringsnämnd, torde ofta — framför allt då det gällt taxering av skattepliktiga intäkter, som uppkommit vid icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom — ha förekommit, att skattskyldig anmanats insända avskrift eller transumt

av handlingar, innehållande för taxeringens handläggning väsentliga uppgifter eller beretts tillfälle att inför nämndens ordförande förete dessa handlingar i original. Att så ofta skett just i fråga om beskattning av intäkt vid icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom torde bero därpå att de skattskyldigas uppgifter i dessa fall enligt vad erfarenheten givit vid handen ofta behöva fullständigas eller rättas.

Riksskattenämnden vill framhålla, att en i angivet syfte till skattskyldig avlåten anmaning att inkomma med avskrift av eller förete handling icke är att anse såsom sådant på taxeringsintendent ankommande förordnande om bokföringsgranskning, som avses i 99 § taxeringsförordningen.

Det är givet att ordförandenas anmaningsrätt bör utövas med omdöme och urskillning och under hänsynstagande till att de skattskyldiga icke beredas större omak än som kan anses skäligt.

Någon påföljd för underlåtenhet att efterkomma anmaning av förevarande art finnes ej stadgad, fränsett bestämmelsen i 39 § 5 mom. taxeringsförordningen om anteckning i inkomstlängden rörande sådan underlåtenhet. Beträffande denna bestämmelse kan framhållas, att densamma i praktiken ytterst sällan tillämpas.

Emellertid torde det ligga i sakens natur, att skattskyldigs underlåtenhet att efterkomma i kontrollsyfte avlåten anmaning beaktas vid den prövning, som taxeringsnämnd har att verkställa vid taxerings åsättande, och att underlåtenheten därvid kan bidra till att nämnden beslutar åsätta taxering med avvikelse från deklARATIONEN. Avvikelsen kan därvid närmast anses grundad på den erfa-

renheten från taxeringsarbetet, att skattskyldigs underlåtenhet att efterkomma i kontrollsyfte avlåten anmaning ej sällan kan återföras till den skattskyldiges medvetenhet om att de i självdeklaration lämnade uppgifterna icke äro fullständiga och korrekta.

I anslutning till de synpunkter, som sålunda anförts, vill riksskattenämnden uttala, att någon befogad erinran icke torde kunna framställas mot Litmarks åtgärd att avlåta anmaningen av den 4 april 1950.

Den av Litmark efter taxeringsnämndens första behandling av förevarande taxeringsfråga avlätna, den 22 maj 1950 dagtecknade skrivelsen har enligt vad Litmark uppgivit tillställts den skattskyldige i anslutning till föreskrifterna i 78 § första stycket 1) taxeringsförordningen, enligt vilket författningsrum ordförande i taxeringsnämnd har att, därest under taxeringsarbetet fråga uppkommer att åsätta skattskyldig taxering med avvikelse från avlämnad självdeklaration, där så kan ske bereda den skattskyldige tillfälle att yttra sig i frågan. I och för sig är Litmarks åtgärd att avlåta en sådan skrivelse givetvis fullt korrekt. Mot själva formuleringen av skrivelsen — liksom av den senare utsända underrättelsen om avvikelse från självdeklarationen — kan möjligen anföras, att läsaren skulle kunna få den uppfattningen, att uttalandet om en eventuell höjning av taxeringen begagnats såsom något slags tvångsmedel. En mera adekvat formulering hade kunnat givas skrivelsen exempelvis genom följande avfattning: "Vid behandling av

Eder taxering har fråga uppkommit att uppskatta Eder andel i realisationsvinst till 3.169 kr. Ni beredes härigenom tillfälle att genom företeende av tidigare begärda avskrifter förebbringa utredning i saken, därest Eder verkliga vinst understigit nämnda belopp."

Riksskattenämnden vill dock framhålla, att ordförandena i taxeringsnämnderna ha en mycket begränsad tid till förfogande för sitt omfattande och besvärliga arbete, varför de i allmänhet icke kunna disponera tid för att utarbeta sådan formulering av skrivelser o. d., som i varje särskilt fall vid en granskning i efterhand kan te sig såsom den lämpligaste. Med hänsyn härtill anser riksskattenämnden att ej heller innehållet i skrivelsen den 22 maj 1950 eller i underrättelsen om avvikelse från självdeklaration kan anses såsom felaktigt eller oriktigt förfarande från Litmarks sida.

Riksskattenämnden anser sig icke böra ingå på frågan i vad mån vederbörande taxeringsnämnd haft skäl för sina i ärendet omförmälda beslut rörande den taxering, som borde åsättas den skattskyldige, då dessa beslut icke torde vara av beskaffenhet att kunna föranleda åtgärd från Justitieombudsmannens sida. Det kan dock förtjäna framhållas, att den skattskyldiges i självdeklarationen i annat hänseende lämnade uppgift — nämligen i fråga om inkomsten av byggnadsverksamhet — vilken uppgift taxeringsnämnden frångått, av prövningsnämnden efter bokföringsgranskning befunnits icke böra tillmätas vitsord.

Ärade taxeringsfunktionärer!

Har Ni någon fråga av allmänt intresse eller någon trevlig taxeringshistoria, låt detta komma även Edra kamrater till del genom publicering i Skattenytt. Bidragen sändas till fackredaktören, red. Al Vanner, Östgötagatan 62, Stockholm.